

A „KELET” előfizetési díja:

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesebb cikkeket díjaztatnak.

Kéziratok nem adtnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1878. decz. 7.

(?) Az ellenzéki lapok néhány nappal ezelőtt nem tudtak hova lenni ujjongatásukban, hogy Andrassy végkép meg van bukva, mert az osztrák delegatusok közül 14, kormányellenes javaslatokat vitt keresztül az albizottságban. De most fordul a kerék s következik a tisztelt oppositio busulásának ideje, mert az országos bizottság teljes gyűlésében egyszerre 35 szónok iratja fel magát aval a kijelentéssel, hogy a kormány politikája mellett kíván fölszólalni. Erre természetesen az a felelet, hogy itt csak a numerus, nem pedig az érv és ügy fog győzedelmeskedni — mert a megvesztegetetlen közvéleményt a kisebbség s nem a többség képviseli.

Soha még vesztés pörlekédő felet nem hallottunk, a ki ne a vala nyilatkozzatlag hagyta volna el a törvényszéki termet, hogy itt az igazság áldoztatott föl az armánynak. Talán soha büntet el nem ítélték, a ki ne a körülményeket, a társadalmat, vagy a végzetet okolta volna a maga bűnéért s szentül meg ne lett volna győződve, hogy ártatlanul keveredett ebbe a bajba.

Nem csodálkozhatunk tehát legkevésbé sem, ha az ellenzék is ilyes vizsgálatához folyamodik, de viszont ép oly természetesnek kell azt is tekintenünk, ha a nyertes fél megelégedve teszi kedvező ítéletét zsebre; ha az államügyész meg van győződve, hogy az igazságnak szerzett elégtételt s ha a többség, törvényes hatalma gyakorlásában saját s nem a kisebbség belátását követi.

A sértő és majdnem undorító csak az, hogy az ellenzék a maga vizsgálatát a személyeskedés féltelenségével próbálja kifejezésre juttatni s a többség individuumain elkövetett durva sértegetéssel akar magának elégtételt szerezni. Csaló, áruló, hazug, immoralis, lelkiismeret talomért áruba bocsátó s több ilyes kedveskedő epitheton a currens apró-pénz, melylyel az intézők honoráltatnak, természetes ellentétként az ellenzék levén a valódi jellem, az őnzetlen hazafiság, a szeplőtelen áldozatkészség kizárólagos tulajdonosa.

Sőt elodáig terjed e szenvedélyesség, hogy a midőn a törvény formái állják a dolgok változtatásának útját, maga a törvény kénytelen támadást szenvedni s bünbaku állani.

Hallottuk már ellenzéki részről, hogy a többség abdicaljon — mert nem a valódi közvéleményt képviseli, sőt hallottuk, hogy a delegatiók nem dönthetnek az ország életérdekei fölött, mert hiszen csak mandatarisusok s nem rendelkezhetnek több joggal, mint az őket megbízó testületek.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

EDINA.
Angol regény.
KÉT KÖTETBEN.

Írta:
WOOD ASSZONY.

MÁSODIK KÖTET.

Harminczötödik fejezet.

Vizsontlátás.

(113-ik folytatás.)

Edina arra gondolt, hogy ha bé lehetetlen — őt a „Jézus intézet”-be, mert ha Eliz is haza jön, helyet kell neki csinálni. Abban a két nő meg egyeztet, hogy az első gyakorlati lépés erre nézve az volna, hogy megszerezze magának az intézet igazgatójának névsorát, talán volna azok között vagy egy olyan, ki ismerte Raynor őrnagyot s hajlandó volna valamit tenni kis fiáért. De hogyan szerezzék meg e névjegyzéket? Ezt nem tudják, s lefektették a nélkül, hogy a kérdés meg lett volna oldva.

— Elmegyek a könyvkereskedésbe, s megkérdezem Mr. Jonestól, nincs meg-e neki, szölt másnap reggel Edina.

Mr. Jonesnek nem volt meg a jegyzék, de azt mondta, szerezhet egyet; ezt meg is tette, s másnap reggel személyesen adta bé az ajtón. Edina leült azzonál, hogy áttanulmányozza a neveket.

— Itt van mindjárt az elején egy nő, me-

Lehet ez intézmény czélszerűsége vagy rosszassága fölött elméleti vitát kezdeni. Lehet teoriákat alkotni, hogyan volna az országok valódi közvéleménye érvényre juttatható s hogy mi módon fektethető magoknak a nemzeteknek sorsuk intézése kezökbe. De a fölött kétség nem foroghat föl, hogy a mi atkotmányunk szerint a parlament többsége hivatott a kormányra s hogy a közös ügyek intézése kizárólag a delegatiók joga és kötelessége, — valamint a fölött sem, hogy valamig ez alaptörvények megváltoztatva nem lesznek, körlehetetlen szigorral keresztül viendők s a kik e keresztárvitelt gátolják, forradalmi téren állanak — tettleg, vagy elméletben.

Annak idején, a midőn a közönségi törvények revisio alá fogának kerülni, joga volna bármely állampolgárnak, hatáskörében, módosításukra törekedni. S azok a mélyre vágó tapasztalatok, melyeket ez intézménynek jelenlegi — első — tűzpróbájokon haladva át, mindnyaján tehetünk, módosítólag hathatnak olyanok meggyőződésére is, a kik korábban, a gyakorlat e kísérleteinek elkövetkezése előtt, föltétlenül bizalommal tekintének a közjogi viszonyok olyas megoldására, minő az 1867-iki alaptörvényekbe van foglalva. De addig, míg e netaláni átalakítás törvényes ideje és lehetősége el nem következik, gyakorlatilag vagy elméletileg törvénysértő mindaz, a ki tettel vagy szóval e törvényes intézmények illetékeségét támadja meg.

A tisztelt oppositio, tehát, kétéltű fegyverrel játszik akkor, a midőn kisebbsége misériáért ilyes támadásokkal igyekszik magának elégtételt szerezni — mert a fennálló törvényeket támadva meg, azt az alapot gyöngíti, a mely egyetlen igazolása saját létezésének is. Sok ellenzék tehetné már az alkotmányos államok életfolyamában azt a kelletlen tapasztalatot, hogy többségre jutva fejére olvástak akkor nyilatkozatait, követeléseit és igényeit, a mikor még kisebbség volt, követelve tőle, hogy most már, mint a hatalom birtoklója, váltsa is be adott szavait.

Ilyenkor láthatja aztán, de már későn, az illető párt, hogy a ki igen sokat bizonyít, semmit sem bizonyít s tapasztalhatá, hogy a törvényes alap, mely szilárd állást kellene hogy biztosítsa, gyöngye — de azért, mert maga is segédkezet nyújtott korábban gyöngítéséhez.

S ha még csak a pártok volnának, melyek a multak bűnéit e büntetést hordozni kénytelenek — muló bajnak volna tekinthető. De az uralmon váltakozó pártok a haza nevében s javára vagy kárára kormányoznak — s végeredményileg mindig maga a haza fizeti a bűnnek zsoldját fia helyett.

lyet jól ismertünk, szölt, s vidám mosolyal tekintett fel.

— Ugy! kiáltott fel Károly, látva Edina vidám mosolyát s már látta lélekben kis öcsösét sárga harisnyákba bujva, főveg nélkül maga előtt állni.

Ki az Edina?

— Tekintetes Atkinson György ur, Sasvárról.

— Milyen szerencsétlenség! kiáltott fel Raynorné, éppen az az ember, kihez semmi kéréssel sem fordulhatunk.

— Éppen azon ember, kihez fordulni fogunk, szölt Edina.

Ha te nem akarsz tenni Mari, megteszem én.

— Tőle akarnál kegyet kikérni számunkra?

— Ugy van, felelt Edina, Atkinson ur nem szépen bánt veletek és most tehát adjunk alkalmat neki, hogy hibáját némileg jóvá tegye.

— Edina, én nem hiszem, hogy keményszi-vü és bosszúálló természetű volnék, de igazán nem tudnám őt semmire kérni, felelt a szegény leju-tott Raynorné.

— De hisz nem is mondom, hogy te kérd őt Mari, válaszolt Edina, magam is tán épp oly kevéssé szívesen teszem mint te, de a szegény kis Róbertre való gondolat erőt ad reá.

— Én ugy tudom, szölt Károly, hogy ezek az igazgatók, csak minden három évben rendelkezhetnek egy ilyen ingyen helylyel, s meg lehet, hogy a Sasvári uraság már tett be valakit.

— Ez iránt bizonyosságot kell szerezniünk Károly.

Vajjon mi módon kaphatnám meg jelenlegi czimét; reméllem, hogy csak Angliában van.

— Sasváron van, Edina.

— Sasváron? ismétlé Edina.

E vészterhes napokban tehát, midőn a delegatiók és parlamentek egyes határozata évtizekre hozhatnak vést vagy üdvöt a haza, csak előnyére válnék az ügynek, ha kevésbé a párt, mint inkább a haza érdekei által engednők magunkat vezetetteti: ha nem személyek, hanem ügyek szolgálatába szegődének s mindenek fölött, ha a törvény tiszteltetlő egy pillanatig sem hagyók magunkat elántorítottatni.

Ha követeljük magunknak a jóhiszeműséget, ismerjük el azt másokban is és ha akarjuk, hogy mások a törvényt ki ne játsszák, első sorban tanusítsuk azt érvényesnek magunkra nézve.

— Az új miniszteriumot, mint a „Bud. Corr.” illetékes helyről értesül, ő felsége tegnapelőtt nevezte ki. A következő tagokból áll: A belügyminiszterium vezetésével egyuttal megbízott miniszterelnök Tisza Kálmán; pénzügyminiszter Szapáry Gyula gróf; kereskedelmi miniszter Kemény Gábor báró; ő felsége személye körüli miniszter Wenckheim Béla báró; válás- és közoktatásügyi miniszter Trefort Ágost; igazságügyminiszter dr. Pauler Tivadar; közlekedési miniszter Péchy Tamás; honvédelmi miniszter Szende Béla; tárczaalkéll horvát miniszter Bedekovics Kálmán. Szapáry Gyula gróf és Kemény Gábor báró ujon kinevezett miniszterek tegnap tették le hivatali esküiket a misziszterelnök jelenlétében ő felsége kezeibe. A kinevezésre vonatkozó legelsőbb köziratok csak a „Budapesti Közlöny” mai számában fognak megjelenni. A miniszterium ma mutatja be magát az országgyűlés mindkét házának, mely alkalommal Tisza Kálmán miniszterelnök is kifejtendő programját. Az eddigi miniszterek nem tesznek le újabb hivatali esküt.

— Philippovics tábornak nagy — mint a Neue freie Presse értesül — felsőbb utasítás folytán utazik Dalmáciába. Köztudomású dolog, hogy a keleti bonyodalmak újabb kitörése esetében följárulottak neki a második hadsereg parancsnokságát. Minthogy ekkor Dalmácia nagy szerepet játszhat, ebből következtetni lehet Philippovics dalmáciai utjának jelentőségét.

— Az osztrák-magyar bank budapesti igazgatóiul, — mint az „Ellenőr” értesül — Kerstinger és Ruszt urakon kívül, kik tudvalevőleg a főtanácsnak is tagjai, Gold Zsigmond, Deutsch Bernát, Kohner Zsigmond, Neumann Frigyes, Schlesinger Károly és Beime Jakab, vagy ez utóbbi helyett esetleg Strobencz Alajos urak vannak a főtanács által kizemelve. Megvallja nevezett lap hogy az osztrák-magyar bank „magyar” igazgatóságának tagjairól másforma névsort őhajtott és remélt közölhetni, mert bár beismeri, hogy a

— Ez előtt hat héttel vette birtokába, s tudom, hogy jelenleg ott van, mert csak tegnap czimzett oda Praen ur egy levelet.

— Te soha sem mondtad nekünk, hogy Atkinson Sasváron van, szölt Edina kissé feddő hangon.

— Miért beszélnek róla? felelt Károly. Nekünk semmi közünk hozzá, s neve sem oly kellemes reánk nézve, hogy szükségtelenül felemlítsük.

— Örülök, hogy Sasváron van, szölt Edina, most személyesen fogok elmenni hozzá, a helyett, hogy levelet írnék. Ily dolgokban sokkal jobb ha az ember szóval adhatja elő kétségét, mintha írást teszi; és Mari, reméllem legalább jó sikert fogsz kívánni nekem?

Teljes szívemből, felelt Raynorné. Most ismét Sasvár kapuja előtt állt Edina. A vasuti állomástól idáig tartó utjában feltűntek neki a rendkívüli változások, melyeken itt minden keresztül ment.

Sasvár maga változatlanul állt, de a környezet, a mező, a szántók egészen másként néztek ki. Minden jól meg volt művelve, s virágzó állapotban. Ama borzasztó pajták helyett, egészésszerű, csinos kunyhókban pillantott végig a szem. Azon sor épület, mely fölben hagyva vesztegelt ott, be volt fejezve. A föld népe, a munkások tisztességesen, boldogul néztek ki. Senki sem tekinthetett most itt körül, a nélkül, hogy ne mondaná, Sasvármostani birtokosa jó és okos ember kell hogy legyen.

Az öreg Atkinsonné félig ködönös eljárása, s a Raynor őrnagy teljes mértékű hanyagsága egészen jóvá voltak téve.

(Folyt. köv.)

nevezettek vagyonos egyének és a maguk szakjában jó kereskedők, mégis kevés kivétellel nem olyanok, a kiket épen hivatottaknak ismerhetne el e korszakalkotó hitelügyi alakításnak Magyarországon első bevezetésére.

Külröld.

A török félhivatalos lapok magatartása Ausztria-Magyarország irányában rendkívül barátságos és rokonszenves. A félhivatalos „Vakit”, mely azelőtt dühös kifakadásban tört ki monarchiánk ellen, most értesülően a fogadtatásról, melyben Suvaloff gróf Budapestben részesült, azt írja egyebek közt, hogy: „Ausztria-Magyarország ily uton most és a jövőben azt a dicőseget fogta magának megszerezni, hogy a keleti kérdés kielégítő megoldását idézte elő. Benső viszony a porta és Ausztria-Magyarország között mindkét részre áldáshozzó lenne. Ha Ausztria-Magyarország a Keletre néve szövetséget hoz létre, saját hadereje elég lesz a maga védelmére. Oly szövetség mellett, melynek czélja, biztosítani az állandó viszonyokat Keleten, nem kelend oly ellenség ellen küzdeni, kinek támadásai közvetlenül Ausztria-Magyarország ellen lennének intézve. Ez esetben Ausztria-Magyarország hadereje a maga védelmére nem is vétetnék igénybe.”

Egy másik konstantinápolyi lap, a „Messenger” ezeket mondja:

„Ausztria-Magyarország a berlini szerződésben való részét daczára a nehézségeknek és költségeknek, példás pontossággal és erővel valóította meg.

Az oroszok oldalában szilárd állást foglalt s paralizálta a Szerbia és Montenegró részéről támadható ellenséges kombinációt. Patificalta Boznia és Hercegovinát s ezzel is megmentette a portát egy nagy veszélytől.

És most, miután e nagy mű végre van hajtva, azon fáradozik Ausztria-Magyarország, hogy kielégítő megoldáshoz juttasson oly tárczaválásokat, melyek félreértés, következtében ideiglenesen félbeszakadtak, hogy egyetértve Angliával és Franciaországgal biztosítsa a portának azon lényeges előnyöket, melyeknek a berlini szerződésből a signatarius hatalmak intenciói szerint következniök kell.”

Igy irnak a most már észretért török lapok Ausztria-Magyarország külpolitikájáról, így az occupatio hatásairól és jelentőségéről.

Bukarestből írják november 30-ról a „P. C.”-nek: Dobrudza megszállása minden legesekébbé rendeltetésnek nélkül ment végbe. A román csapatokat mindenütt rokonszenvesen fogadták. Az új terület szervezése a legteljesebben folyamatban van s különösen a pénzügyi rendszer érdemel figyelmet a „dunántúli Romániában”, a hogy a Dob-

A harmonika föltalálása.

Egy komor novemberi délutánon London egyik jelentéktelen házának harmadik emeleti, a lehető legcsinosabb kis szepesszobájában vigan pattogott a tűz a kandallóban. Szembe kacagott a mogorva téinek, mely épen egy marok havat s jégdarabokat dobott az ablakba, s hozzá tombolt és üvöltött, mint egy fogoly medve. A szűrkület, a roppant várost már fátyolába kezdé burkolni, csak a St. Pál tornyának teteje s a Tower óriás alakja állottak ellen s magasodtak ki, az elborító köd alól. A lámpák az utcákon már égtek és megkezdtek mindennapi harcukat a nappal világosságával. A szepesszobákában is szűrkülni kezdett. A lángok rezgő fénye tánczolt a falon fel és le, keresztül a pallón, játszott a boltozaton s váltakozva vetette futólagos fényét azon négy ember arcára és alakjára, kik épen együtt valának. E kis társaságban a legkiválóbb alak egy férfi volt, ki a kandalló mellett egy karszékben ült s fejét hátravetve. Feketébe volt öltözve, de az akkori divat ellenére nem viselt parókát, tömött szürke haja két felől fel volt simitva. És minő homlok volt ez! Mily bámulatos szép szabású. Nem lehet képzelni emberi arcot nemesebb homlokkal. Egy nagy lélek álmai valának rajta följegyezve és hozzá két csillogó, lelkes szem, mint egy magyarázta ezen álmokat. Ezen fő szemléleténél ki gondolt volna arra, hogy vajjon szépek-e vonásai, hogy arcáról s ajakáról az ifúság bája tova tűnt-e? Hogy az ajk, mely oly csábosan tudott mosolyogni, szabályos alkatu? Alakja nem volt feltűnő, de e férfian minden mozdulata határozott volt és nemes. És neve? Franklin Ben-jamin, a szereretetle méltó emberbarát Amerika nevezetes polgára, az ünnepeit bölcs. Egy tudományos ügy miatt jött épen most az 1762-ik év

Hirdetési díjak

Határoz hasznosított gármond sor vagy annak tete 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelich Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hassenstein és Vogler (Wallfish gasse 10.) Bud. Mozes Publicistisches Bureau Budapestben. Hassenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weiss 166. hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szerviztér 5. sz.

Nyilattéri czikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

rudzsát hivatalosan nevezik. E rendszer következő szabályokban foglaltatik: A Romániában törvényesen létező bőlveg- és illetékiadások, a szesz-adó, a be- és kiviteli vám- s a sódát 1879. január 1-től kezdve a Dobrudzásában is ép ugy szedetik, mint az anyaországban; ellenben a dohány-nyal s burnóttal való kereskedés teljesen szabad — csakhogy a dohánytermelők tartoznak a kincstárnak minden 100 kilogramm dohány után 75 frankot fizetni; a Romániából behozott dohányja szintén 75 frank beviteli vám vetetik 100 kilonként, míg a más országokból Dobrudzásába behozott dohányra nem kevesebb, mint 500 frank vetetik, a mi legelső sorban a török termelőt sújtja. A városi községekben 1879. január 1-től a föld és jövedelmi adó szintén az itteni szabványok szerint szedetik. A román pénzügyi szervezet egész terjedelmében csak 1880. jan. 1-én lép Dobrudzásában életbe. Adminisztratív tekintetben az új terület három körletre osztott, a tulcsaira, küsztenzseire és ujszilisztriara.

A Reuter-ügynökség jelenti Lahoreból: Roberts tábornok jelenti, hogy megkerülvén az afghánok hadállásának balszárnyát, meglepte őket. Az alatt, hogy két ezred több hadállásból kiverte az ellenséget, ő iparkodott elérni Kotult; minthogy azonban ez oldalról nem volt tanácsos a támadás, hátulról támadta meg Kotult, a melyet az angolok meg is szíllottak. Az ellenség négy ezredből álló segítségét kapott; kétségbeesett ellentállást fejtett ki; ágyuit jól használta. Az afghánok veresége teljes. Az angolok 18 ágyut foglaltak el, továbbá nagy mennyiségű muníciót. Tekintettel az ellenség számára és a telep akadályaira, az angolok vesztesége mérsékelte. Az angol csapatok bámulatos vitézséggel harcoltak. Roberts tábornok most a Shutar-Gardon déli felé nyomul előre.

A szultán hatott bocsátott ki, melyben közli a cabinetváltozást, és őhajtatás fejezi ki az akadályok elhárítását illetőleg, hogy az ország rögton élvezhesse a béke áldásait és korunk haladá-

Az angol parlament tegnapelőtt nyitották meg. A királynő trónbeszéde rövid és kizárólag külföldi és indiai ügyekkel foglalkozik. A királynő sajnálja, hogy az emir magatartása bábura kényszerítette, a melynek viselésére költséget kér a parlamenttől. A költség aránylag csekély lesz, mert a háborúnak csak az a czélja, hogy jobb határai legyenek Indiának. A királynő bizalommal appellál a parlament bőkezűségére a költségek födözése czéljából, a melynek egy részét India fogja viselni. A trónbeszédben nincs hivatkozás Oroszországra.

végén Philadelphiből Londonba, hol pár hónapig szándékozott időzni. Első látogatását, általa nagyra becsült rokonánál, a tiszteleltre méltó Dawies aszszonynál tette, ki férje halála után, két tehetséges lányával, Marival és Ceciliával, egészen viszárvonulaton élt a nagy világvárosban.

Franklin alig emlékezett a lányokra, kiket csak épen egy ízben látott, midőn még igen kis gyerekek voltak s nem kevéssé bámult el, midőn a két ifju (18 és 19 éves) nyúlán, gyönyörű te-remtés, rokonai bizalmassággal üdvözlé. Az élénk Cecil azzonál nyakába repült, az idősb nővér Mari pedig reszkette és pirulva nyujtott kezét.

A két lány alig bízhatta, hogy a nagy embert látják szemük előtt, kinek hírével már anyjuk fejüket telebeszélte. Alig is telt el nap, hogy ne beszéltek volna róla. A diszfény, mely körülé annak nevé, kit az ég hozzájuk közelebbi kötelekkel csatolt, mint bár kihez, besugározta a kis család szívét. Szokatlan mélységes ezen elmé-nem, fenkölt nemessége ezen szívnek, sehol sem méltányoltatott mélyebben és igazabban, mint London városa ezen jelentéktelen házának harmadik emeletén. Franklin életének minden mozzanata részletesen elbeszélte Dawies asszony leányainak és e rendkívüli ember minden tette, minden mozdulata megközelíthetetlen eszményi alakban tűnt föl a három nő előtt. Első szerelme a bájos Nells kisasszony iránt, ettől való elválása s későbbi újra egyesülése vele, ki e közben másnak íjeje lett, az ifju kedélyekre nagy hatást tett. Mari nem bírta felfogni, hogy egy lány zsv, ha egyszer egy ily ember által szeretve volt, valaha más is lehessen, míg Cecil nagy helyesen jegyzé meg, hogy Franklin, midőn Nells kisasszonyt megkérte, nem volt még az ünnepeit Franklin. „Oh bár Nells kisasszony lehetett volna, sohajtott fel Mari

Delegatiból.

A magyar delegatio decz. 5-iki ülésén a rendelkezési alapról szót emel Szilágyi Dezső s úgy a maga, mint társai nevében kijelenti, hogy e czimről kívánt összeget csak azzal a fentartással szavazzák meg, hogy a szavazatuk nem vétetik bizalomkifejezésnek a követett politikai iránynyal szemben.

Tisza Lajos úgy a maga, mint társai nevében viszont kijelenti, hogy bizalom kifejezésnek kívánják tekinteni szavazatukat.

A tétel e nyilatkozatok után egyhangulag elfogadtatik, ugyisint a többi czimek is minden észrevétel nélkül.

A rendkívüli kiadások II. czíménél, a hol a berlini szerződésből folyó diplomatiái kiadásokra 95.560 forint van előirányozva, Zsedényi Ede indítványozza, hogy az itt előirányzott 95.560 forintnak érdemleges tárgyalása felfüggesztessék.

Az elnök az ügyrendre hivatkozva, azt hiszi, hogy a delegatiónak szavaznia kell a fölött: valjon ügykörbe esőnek tartja-e a kérdéses tétel fölött való határozást.

Szóltak a kérdéshez Falk Miksa, Tisza Lajos, Ivánka Imre, Ernusz Kelemen, Baross Gábor, Szilágyi Dezső, id. Szegényi László, Márkus István és Tisza László, míg végre Eber Nándor azt a véleményét terjeszti elő, hogy mivel a kérdéssel igen könnyen a kompetencia kérdése vetődhetne ki, igyekezzenek azt elkerülni az által, hogy a szóban levő tételt Tisza Lajos felszólalása értelmében utasítsák a 4-es bizottsághoz véleményadásra. Szólt ezt indítványként terjeszti be.

Simonyi Lajos báró, Széchenyi Antal gróf és Falk Miksa rövid felszólalása után az elnök azzal a kéressel fordul a bizottsághoz, állapítsa meg, mily sorrendben kíván az indítványok felett határozni.

Szilágyi Dezső úgy hiszi, hogy első sorban Eber indítványa bocsátandó szavazás alá. (Általános helyeslés.)

A szavazásnál a delegatio 32 tagja 10 tag ellenében Eber indítványát fogadja el.

A boszniai menekültekre előirányzott összeget Zsedényi egyszerűen töröltetni kéri. Simonyi Lajos báró szintén nem szavazza meg az előirányzott összeget.

Ivánka Imre a humanitásra hivatkozik, mely a menekültek eltartását indokolja. Így tartattak a mi menekülteink is. Simonyi Lajos báró sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy Ivánka a bosnyák menekülteket a magyar szabadságharc hőseivel hasonlíttja.

Orczy Béla b. jelenti, hogy a menekültek fele már Boszniába szállított; hogy a másik fele legnagyobb részben nincs már rég túl a határon, ennek oka a rendkívüli elemi csapásokban rejlik, melyek a hazaszállítást gátolják.

Az előirányzott összeg megazavaztatott.

Az albizottsági jelentés többi része észrevétel nélkül elfogadtatott.

Az osztrák delegatio decz. 6-iki ülésén Sturm előadó jelenti, hogy a magyar delegatio néhány (a 7., 22., 23., 24. és 25.) tétel kivételével azonos határozatot hozott az osztrák delegatióval. Ezzel szemben a pénzügyi bizottság ragaszkodik előbbi határozatához.

Latour indítványt nyújt be az iránt, hogy a magyar delegatio azon határozata, mely a századosok lovasítására vonatkozik, fogadtassék el.

Az indítvány elvetetik.

Demel, mint a rendkívüli hadiszükséglet előadója jelenti, hogy a magyar delegatio több tételénél.

halkan, mire nővere kissé bosszusan válaszol: mint óhajthat az olt, hogy most már vén és csunya légy s ne énekeljess többet. „Oh ha ő szeretne, mindent szívesen oda adnék, még hangomat is!”

„Gyerekek, ne beszéljétek oly éretlen, bűnös dolgokat!” Ezen szavakkal szakítá meg végre a beszédet Dawies asszony. A mi kitűnő rokonunk most már öreg és nős s ha látni fogjátok, egyteknek sem fog eszébe jutni, hogy belszeresen.

A nő szerelem mindazon különféle és ritka nemei közt, melyeket még egy tudós sem kísértett meg rendszerbe szedni, van egy, mely ugyan nem nyílik oly ritkán, mint az egész világgal dacoló nagy szenvedélyek csodavirága, de mely megjelenésében meglehetően és vonzó.

Ez azon titkos, lelkesült gyöngédség, mely titkon csüng a jeles és kiváló férfiak alakjain. Magas pálmák, erőteljes tölgyek, büszke plátánok lábainál hajtja eme szerény virág szűzies leveleit, semmi egyebet, mint épen ilyen helyet óhajta. Azon napfényből táplálkozik, mely a fa koronájára vetődik; gyöngye életének finom gyökerei lassanként a fa gyökereire fonódnak, együtt éreznek és szenvednek vele ezek, a nélkül, hogy az sejtene, vele hal. De ki a ledől tölgy mellett megrendülten áll, nem veszi számba a kis ibolyát, mely az eltipor.

Nem lenne nehéz, minden nagy ember életében ily virágok kedves létezését kimutatni. Dawies Mari ezek közt is egyike volt a legkedvesebbeknek.

Azon hír, hogy Franklin Benjamin végre csakugyan Londonba jő s egy pár hónapig ott fog időzni, természetesen, hogy öröme gerjesztő a Dawies házat.

(Folytatjuk.)

telt engedélyezett, melyeket az osztrák delegatio törölt. Ajánlja a pénzügyi bizottság nevében, hogy a delegatio ragaszkodjék határozataihoz. Elfogadtatik.

Következik a napirend, a külügyminiszter költségvetése.

Schaur röviden ajánlja pénzügyi bizottság jelentését elfogadásra.

Felszólal Oppenheim és ama nézetének ad kifejezést, hogy a berlini szerződés haladást jelez a sen-stefanoival szemben. A mandatum jogilag teljes és mi kötelessé voltunk azt elfogadni. A tartományok csak pacificálás végett adtak nekünk és nem annexálás végett. Hogy pacificálás-e, az nem ide tartozik; tény, hogy elfogadtuk, miáltal: egy ázsiai háborúnak elejét vettük. A nép köszönettel tartozik Andrassy grófnak, hogy nagyobb áldozatoktól megóvta. Végre ama reménynek ad kifejezést, hogy a külügyminiszter politikája békét és áldást fog a monarchiára hozni. (Élénk helyeslés.)

Giskra: A berlini szerződéssel egy ország sincs megelégedve, csak Ausztria-Magyarország, melynek külügyminisztere azzal dicsekedik, hogy annyi előnyt vivott ki. Melyek ez előnyök? Az, hogy Romániától elvették Bessarabiát, az Al-Dunán Oroszország parancsol, és háború esetén torpedók elhelyezése által bennünket onnét teljesen kiszoríthat, hogy Szerbia és Montenegró területszaporodást kaptak. A külügyminiszter azt mondta, hogy nem annexíroz, hanem occupációról van szó, de szónok azt hiszi, hogy ez occupatio állandó lesz.

Ausztriában drága a vér és a pénz, ezek felett nem szabad önkényileg rendelkezni. — Hova vinne az, ha egy alkotmányos miniszter ily fontos kérdésben is tudni teszi magát a parlamentararis felelősségen. Azon anyagi károk és véráldozatok, melyeket a monarchia az occupatio által szenvedett, soha sem fognak kárpótolatni. Ily politikát már a jog szempontjából sem pártolhat. (Élénk helyeslés balról.)

Dunajevszky a jelentés indoklása ellen és a kormány politikájával szemben beszél hosszabban.

Kuranda Bosznia elfoglalásában a dualismust látja veszélyeztetve, mert a dualizmus gyengébbé tesz bennünket a fenyegető veszélylyel szemben. Nagy események után jutottunk el a dualismushoz; nem tartja tökéletesnek, a mint Magyarországon sem tartják azt annak. De a mai viszonyok közt az egyedül lehetséges és helyes államforma. Vajjon azok az urak, kik bementek Boszniába, meg gondolták-e, hogy ezzel a dualismust halomra döntik s megérhetlen bonyodalmak csiráját vetik el?

Klaits (dalmát) hosszú beszédet olvas fel töredézet nemet nyelve, dalmát és szláv szempontból bírálva az occupatiót.

Demel a bizottsági jelentés mellett nyilatkozik.

— Esti ülés. —

Coronini elnök újból megnyitván az ülést felszólal.

Lienbacher, ki azon véleményen van, hogy a budgetbizottság többsége által kifejezett nézet nem felel meg a monarchia népei által táplált véleményeknek. Andrassyhoz fordulva azt mondja, hogy az occupatióból lehet nagy áldás, de nagy átok is. Áldás, ha igyekeznek Ausztria évszázados hivatásához hiven az illető tartomány nemzetiségeinek szabad fejlődését biztosítani. Ha e helyett valamely más nemzetiségek érdekében chauvin denationalizáló politikát üznének, az áldás átokká válhatna. Elfogadja a budgetbizottság javaslatát, de nem jelentését. (Élénk tetszés jobbról.)

Sturm legelőször azon kicsinyt ellen fordul, melyről az előtte szóló a budgetbizottság jelentéséről beszél. Elfogadja a budgetbizottság jelentését.

Pirquet: A magyar országgyűlés ellenzöke Világosért óhaj revancheot, s ehhez képest chauvin érzelmek s tekintetek által vezeteti magát, melyek az osztrák reichsrath s a delegatio ellenzöke által aligha helyeslethetnek teljesen. Egészben azt hiszi, hogy a zászló, mely Savoyai Jenő idején oly dicsteljesen lebegett bosnyák földön, most sem fog ott egyebet aratni, mint — sok megpróbáltatás dacára is — derekas s a monarchiaszerepéhez méltó sikert, s a sas, mely most oda szállt, nem fog többé visszarepülni onnét. (Tetszés jobbról.)

Blaas: a bizottság értelmében szavaz. Dr Oeltz a követett politikát helyesli s csak lehető erővel érvényesítését követeli. Erre az ülés beáradása indítványoztatván, az elfogadtatik.

MAGYAR LAPOK SZEMLEJE.

A „Pesti Napló” az új török válságot, nem ama gyakori válságok egyikének tartja, midőn csak személyi cserél tárcáz, s az egésznek politikai jelentősége nincs. Ez most politikai válság, megfelelő az általános helyzet kritikus állapotának. Sorolva Andrassytól és Gorcsakoftól, biztatva Ausztria által, zavarral európai tartományai-ban, köve egy békészerződéshez, melyet utál s látva jönni a háborút, melytől élete függ. — Törökország bátor lépést tett; oly férfiakat állított az ügyek élére, kiknek van politikájuk, híruk, tekintélyük, erejük és hazafiságuk. Ezen kinevezés által az egész európai helyzet változik, de hogy ho-

vá fejlődnek a viszonyok, aziránt tájékozást csak akkor szerezhetünk, ha ezen miniszterválság egész jelentőségét hiteles tudósítások megmagyarázzák.

Az „Egyetértés”-nek a magyar delegatioról nincs mit írnia. Ott a mamelukeria úgy végzi feladatát, mint a jó karban levő kakukos óra. Minden előterjesztésre elküldték maguk helyeslő szavát. Annál több szólni való van — szerinte — az osztrák delegatioról, a hol legalább egy nagy minoritás első rendű tehetségei sorakoznak, hogy erőlyes kifejezésre juttassák a közvélemény lelkiismeretét. Mégis dacára azon erkölcsi súlynak, melylyel a szónokok tekintélye Schaur jelentése mellett szólnak; dacára, hogy a vita magvasnak esett el oldalról mondható: az eldöntés eredménye már is tudható. Sorsa el van intézve azon harminchárom szónok feliratkozásában, a kik előttéltek magukat Andrassy vesztett politikájá mellett lándzsát törni.

Az „Ellenőr” azt hiszi, hogy Kemény Gábor báró igen jól tudta mit tesz, mikor a szakminiszter állásába vállalkozott s nem fogja megcáfolni azon reményt, hogy erőlyes és tapintatos kezei közt az eddig paragon hevert tőr is meg fogja hozni a maga gyümölcseit. Iseri [Kemény] az ipar és kereskedelem szükségét, s tudja, mily fontossággal bír azoknak kielégítése. E fontos érdekek nem lesznek elhanyagolva. És pedig annál kevésbé, mert bármily nagy fontossággal birjon nálunk az ipar és kereskedelem, akár oly fontos és külön álló szervezet is mint a közlekedés — a gazdaság mindezen különböző hatalmas nagy ágazatai csakis földmívelésünk emelésétől várhatják jövőjüket. Malom-iparunk, terménykereskedésünk, vasutaink, folyami és csatornahajózásunk, mind e közös anyatalajban gyökereznek. És azért a miniszterelnök a „P. L.” részéről is csak elismeréssel tarthatna számot, midőn a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium élére oly férfit állított, kiknek hivatosságát még a keserűség bő kobkban tetszelgő ironia sem képes kétségbevonni.

A „Közvélemény” azt hiszi, hogy a férfiak, kik csak az imént rosszalk választójik által osztalt megelégedéssel fogadtak beszédekben az annexiót, tartoznak lelkiismeretüknek és politikai reputációjuknak azzal, hogy végre szakítsanak azon kormányval, mely egyedül az ő támogatásukkal képes fenntartani magát és folytatni azt a politikát, melyet az egész ország perhorreszal. Épen azért nem érti Wahrman álláspontját, ki az annexió határozott ellenzése dacára, megmaradt továbbra is pártagnak. Véleménye szerint senki oly párt tagja nem maradhat, melynek politikáját rossznak és kárbozatosnak tartja, sőt e politika ellen küzdeni is készül.

A hunyadmegyei elöláhosodáshoz.

A dévai m. kir. állami főreáliskola számos jótévi közl. kiváló elismerést érdemelt Groffits Mihály mérnök ur Brassóból, ki négyszer emlékezett meg egy év lefolyása alatt a reáliskola megélt egy letéről s többi között ilyen sorokban fejezi ki nemes ügyszeretét, hazafiai érzelletét:

„Ámbár Hunyadmegyét még nem ismerem, de többek elbeszélése s a hírlapi felszólalások után tisztán látom, hogy ott is a mulatság után látó saját fajával keveset törődő intelligencia idezte elő indolentiájával a magyarság elkorcsosulását.

Tisztelem román telebarátimat, de tekintve az ők összetartását s faji feltékenységet, minden igaz szívú magyar hazafinak kötelessége saját védelmükre közreműködni, nem várva, míg az állam, mely saját bajait is alig győzi, segít s nem csüggedve erőnk csekélységén, vagy nézni apathivál, hogyan vész a még meglevő csekély magyarság.

Igazán bámulatos dolog, hogy Magyarországon a magyar elkorcsosuljon s idegen népelem áradatát növelje de az orthodoxia is kedvezett saját tehetetlenségük mellett a visszas állapotnak. Nyugat templomai, pap és tanító állomárai költségesebbek sokkal az orthodoxoknál, hol egy irni olvasni tudó egyén már hitoktató lehet s beéri azzal a szegényes ellátással, mi a legkisebb községtől kitelik. A vegyes hitú községek lakói földesuri kegyből tartván fel leggyakrabban az egyházat, megszűnt a pap állomása, mihelyt a patronus kibalt, elköltözött, vagy idegen hitre tért. A magyar lakosság mit tehetett tehát egyebet velünk, született erkölcsi érzetünk-nél fogva ott kereste a vallásos vigaszt, a hol megtalálta: a görög egyházban s észre sem vette, mikor alakult át. A természet tudományokban alapul elfogadott alkalmazkodás teoriája így érvényesíti hatalmát a népek életében.

De ha már mulasztás terhel az őseket: gyáva télenységben maradjunk-e mi utódok s nem inkább kötelességünk-e nekünk helyrehozni a multak mulasztásait s biztosítani a jövőt! Legyen hát jelszavunk:

A jövőt isten kegyelmére bízni, A multakat jóvátenni, S a jelenben ért állani.

Sok ilyen derék hazafi adjon isten a magyar nemzetnek, őt pedig ajándékozza meg hosszú boldogélettel, hogy használhasson sokat még nemzetének!

BELFÖLD.

(Benedikty Albert.)

Déva, 1878. decz. 3.

A közelebről elhunyt Benedikty Albert, Vajda-Hunyad országgyűlési képviselője, szeretetreméltó magánjellemeivel és hazafiai érdeklődésével két-

segen kívül kedves emléket hagyott hátra minden ismerősénél. Ő a magyar gentry mindinkább ritkuló prototypái közé tartozott s helyét nehéz lesz betölteni, akár a zöld asztalnál, akár a municipális ügyeknek sok időt és nem kevés önzetlenséget igénylő ellátásával. A szabadságharcban termében mindig híven és becsülettel szolgált a hazájá, miert polgártársainak bizalma az újabb alkalmán aera alatt három ízben emelte a képviselői állásra. S a kezdetben a balközépnek, később a szabadelvű pártnak volt híve s állását, befolyását nem saját érdekeinek előmozdítására, hanem a közjó érdekében igyekezett felhasználni. Főleg a hunyadmegyei vas-ipar felvirágoztatásának szentelt sok tanulmányt és időt s ha a 73-ki krach sor reményteljes vállalatinkkal együtt kezdeményezését el nem seprí, úgy ma Vajda-Hunyad egy nagy terjedelmű vasgyártás központja. Nem ki-mélt fáradságot, utánjárást, hogy kedvencz eszméjét megvalósíthassa, s mostani megválasztását is azért óhajtotta legkivált, hogy régi terveinek életbelepítéséhez e közp. és befolyást nyerjen. Fájdalom, ez nem adott meg neki s nemes törekvéseivel annyink őszinte bánatára idő előtt sirba szállt.

A számozatgyil vasut részvénytársaság az 1875. évi XXXVII. t. cz. értelmében alkotott

alapszabályai.

(Folytatás.)

III. Szekasz.

Részvényesek:

A részvényesek jogai.

18. §. Minden részvény a részvény birtokosának jogot ad a társaság öszvagyonának s a vállalat jövedelmeinek aránylagos részére. Nem ad azonban tulajdonjogot az egyes vagyon részletekre nézve és ez okból a részvénytulajdonosok nincsenek jogosítva, a társulattól igényeik biztosítását vagy elküldetését követelni, s az egyes részvényesek elleni követelések alkalmából a társaság vagyona semmiféle foglalás alá nem vonható.

A befizetett összegekre nézve a magyar kereskedelmi törvény 163. §. intézetik. Az elsőbbségi- és törzsrészvények oszt-hatansága.

19. §. A társaság előtt minden részvény oszt-hatlan s ez okból minden részvényre nézve csak egy tulajdonost ismer el. Egy részvénynek több tulajdonosi tehát kötelesek közös jogukat a társasággal szemben egy személy által képviseltetni. A részvényesek és a társaság kezesége.

20. §. A részvényesek csak részvényeik névszerinti értékét tartoznak befizetni, illetőleg alá-írás okmányaik értelmében kötelezett összegeiknek 10%-lét az aláírás alkalmával; továbbá az engedély okmány kihirdetésére következő hó 1-ő napjától, vagyis: számított havi tíz, illetőleg öt forintos részletekben törleszteti, azonfelül semmiféle kötelezettséggel nem terhelhetők. A befizetés elmulasztásának esetében nem csak a lejárt részletek, hanem ezek 8% kamatai erejéig is a társulattal joga van keresettel élni és a magyar kereskedelmi törvény 169. §-át alkalmazni. A társaság harmadik számúlyes irányában minden kötelezettségeit öszvas vagyonával kezkesedik. Azon részvényes azonban, ki egész részvényét, vagy annak bizonyos részleteit előre befizeti, a befizetett részvény vagy részt után járó 8%-os kamatját évről-évre élvezi mindazon időig, a mennyire terjedt kötelezvényében a befizetési zárhatárnap.

Az elsőbbségi- és törzsrészvények letéteményezése.

21. §. A részvények a társaság által meghatározandó örösi díj lefizetése mellett a társaság pénztáránál letéteményezhetők, miről a letéteményező letéti jegyet kap.

A kamatok és osztalékok azután a letéti je-y előmutatjának fizetnek ki, a jegy megbélyege-zése és a szelvények bevonása mellett.

A részvények megsemmisítése.

22. §. Az elveszett vagy megsemmisült elsőbbségi- vagy törzsrészvényeknek szelvényeikkel együtt leendő megsemmisítésére nézve az országos törvények irányadók.

IV. Szekasz.

Szervezet:

Ügyvitel.

23. §. A társaság ügyeit kezeli:

A) a közgyűlés.

B) az igazgatóság.

A) Közgyűlés.

24. §. Az évenként tartandó közgyűlések rendesek vagy rendkívüliek és Défősen tartatnak. A megválasztás az igazgatóság által két ízben köz-zeendő és pedig az első közgyűlésnek a közgyűlés napját legalább négy héttel megelőzőleg de-és-városi helyi lapban és ha ilyen nem létezik, a bu-dapesti hivatalos és egy elterjedt közszavári lap-ban meg kell jelennie.

A megválasztás a napirend közlendő, a szavazatok érvényesítésére vonatkozó figyelmeztetéssel.

Oly tárgyak felett, melyeket a napirend nem tartalmaz, határozni nem lehet, csakis egy rend-kívüli közgyűlésnek behívására vonatkozó indít-vány, megelőző kihirdetés nélkül is, "határozattá" emelhető.

A közgyűlés határozatai minden részvénye-s nézve kötelező erővel bírnak.

Minden egyéb a társulati részvényeseket ér-deklő közlemények, a helybeli — s ilyen nem létezésé esetén az országos hivatalos és egy elter-jedt közszavári lapba beiglatandó hirdetemény u-ján fognak az igazgatóság által közhírre tetetni.

25. §. A részvényesek indítványai a napirendbe akkor veendő fel, ha azok az igazgató-ságnak még pedig írásban, február hó végéig leg-alább 40 olyan részvényes által jelentetnek be, kiknek mindegyike a társulati pénztárnál legalább 5 drb részvényt tett le.

26. §. A rendes közgyűlés legkésőbb min-den év második negyedében tartatik meg.

A közgyűlés a köztörvények és az alapsza-bályok határai közt mindazon ügyek felett hatá-roz, melyeknek eldöntése kizárólag az ő számára van fentartva, /vagy melyek az igazgatóság által elője terjesztetnek.

27. §. A rendes közgyűlés tanácskozásiának és határozatainak rendszerint tárgyai a következők:

1. Az igazgatóság jelentése az üzletke-zés felől;

2. A számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztása;

3. A felügyelő bizottság jelentése az igaz-gató-ság által felállított évi számadás és mérleg meg-vizsgálásáról, valamint az igazgatóságának a nye-reség-felosztást tárgyzó indítványai tekintetében; határozathozatal e tárgyakban;

4. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság megválasztása és felmentése;

5. Minden javaslat, melyet az igazgatóság, a felügyelő bizottság vagy egyes részvényesek (ezek a 25. §. értelmében) a közgyűlés határozata elé terjesztjeni jónak látnak;

6. A vállalat kiterjesztése a 3. §. 1. pont-jában jelzett czélokon túl;

7. A társaság alapitójának szaporítása az engedélyezett összegben tul és kölcsönök telvétele;

8. A társaság egyesítése más társasággal;

9. Más pályázati üzletek átvétele, valamint saját pályázatiüzletnek más társaságra vagy államra leendő átruházása;

10. Az alapszabályok megváltoztatása vagy kiegészítése;

11. Oly cartel szerződések megkötése, melyek minden társasági ügyletnek közös haszonra ve-zetést czélozzák;

12. A pályának bérbe vagy eladásá; (Folytatjuk.)

A házi ipar.

(Fa-, csont- és szalmaipar.)

Nemzetgazdasági szempontok.

13. §. Mint nagy jelentőségű házi ipar legnagyobb mérvet ért el a fa-ipar jelenleg Svédországban, hol kisebb-nagyobb mértékben minden család foglalkozik a faneműek értékesítésével. Faneműekből a kivitel évenként m. e. 4¹/₂ millió köbfa, ebből tűzifa csak 1¹/₂ millió, a többi mind jól értékesített építészeti és butorziati asztalos-munka, vagy hordódonga, deszka, kádár-munka stb. A világ legnagyobb gyufagyára van Jönköpingben, hol nálunk ismeretlen guanyagok-kal készítik a svéd-gyufákat, („Jönköping Säk-herhets Tändstickor”) rezgő-nyárfából (Aspe), mely a hasogatásra s égetésre kitűnően alkalmas. A jönkingi gyárból évenként 12—13 millió fontnyi gyufa kerül ki, melynek értéke közel egy mil-lió frt 1¹/₂ millió Riksdaller). Az öszes kivitel faárakból több mint 100 millió Riksdaller, 112 millió mark, vagyis m. e. 60 millió forint, mel-vegre is Svédország faállományához képest tulozt, s azt mutatja, hogy más országok fa-terményeit is értékesíti.

14. §. Legtöbbjéje van Európában Orosz-országban, s a házi fa-ipar Oroszországban üze-tik legnagyobb mérvben, de főképp csak a belfo-gyasztás fedezésére. Szt. Pétvárott 1874-ben je-lent meg az orosz czári geographiai társulat ál-tal egybeállitva egy könyv, melynek szerzői herceg A. A. Meschtszky és N. N. Modálnsky. Ezen könyv magában foglalja mindazon irodalmi for-rásokat, melyek Oroszország házi-iparáról szólnak, s tanusodik arról, hogy sok oly czikk, melyet Nyugateurópa népi nem ismernek, Oroszországban házi-iparszerűleg készül, de nagyon sajnos, hogy kellő szakértelem és meggondolás nélkül az ottani erdők nagy hátrányára. Ilyennek nevezhetjük el-sőbben is a fakanalakat, melyek közel sem oly csélszeretek, mint a bádor-, vagy ércszanalak, mert csakhamar eltelnék zsírral s elavulnak, Nischni-Novgorod kormány-kerületben Semenow körül 60 helységi lakossága főképp a fakanalak készítésével foglalkozik, s m. e. 3,000,000 dbot 20,000 rubel-ért (32—33,000 frtért) ad el; ezen iparágat négy ágazatra osztják: 1. a fa negnyagolás; 2. a ka-nálfej alakítása, 3. a kanálnyel alakítása, 4. a festés (sárga pácba tétele). Ezer darab kanál leg-alos ára 6¹/₂ rub. (10—12 frt), a nagyobbaké 25 rub. (40 frt). Ezer darab kanál 10—12 fr-ért, ez nem kellő mérvű értékesítése a fának.

15. §. Valóságos fapusztítás pedig az orosz házi-iparosok azon eljárása, miszerint arégett, hogy némi vastag szövetanyagot nyerjenek, vagy bocs-kot csinálhassanak, a 20—40 éves hársfákat 2—1¹/₂ méter (6¹/₂—7 láb) magasságig megnyu-zák, s a 3—4 éveseket millióra kilaadgadják. A lenyuzott hársfahéjból ugyanis kieszedik a rostos részeket, (Bast) 1—1¹/₂ hónapig, mint a kendert, vízbe áztatják, hogy megpuhuljon, s fonní lebes-sen, és vagy zsákokat (kuli) készítenek belőle, vagy kereskedelembe küldik különféle használatra. A

Folytatás a mellékletben.

végkép kivágott 3-4 éves fákból szintén nyernek bizonyos fonható szálakat, melyekből hajókteleket készítenek, de fődolog a bocsorok, (Lapti) melyekből m. e. 100 milliót adnak el. Egy-egy pár ily bocsor előállításához 4 darab fiatalfakell. s így ott, hol ezen ipar virágzik, Kostroma korm. kerületében már a hárserdők végpusztulásnak indultak, úgy hogy távolabbról kell hoztatni a fiatal hársfákat: a nép azonban más foglalkozás és ismeret hiányában nem tud lemondani ezen különben is cseleszerűtlen lábruha készítéséről.

16. §. Oroszország eme példája mutatja, hogy mai világban már meg kell gondolnunk, mire használhatjuk fel cseleszerűtlen a fát, mire nem, Dániában a nép nagy része foglalkozik fa-czipők készítésével, de nem a fiatal fák hejéből, hanem az idősebbek fáiból. A legszebbek, legcinosabbak Jütlandban, a legártatóbbak Seelandban készülnek, s jelentékeny kivitel kereskedelmi cikket képeznek. Nagyságukra nézve mérvadó a hosszúság 12-30 centiméterig egy-egy vagy 1½ centiméternyi különbség szerint készül 13-14-féle hosszúságú és bőségű faczipó, mely a vizet, sarat megállja, s téiben, ha belő szalmát tesznek, melegebb a bősziromnál, melynél örömelebb hordják ezeket az otáni népek. Ez tehát figyelemre méltó példaadás reánk nézve is, kik bősziromai nem győzzük magunkat, s gyakran járunk sárban, vízben.

(Folytatása következik.)

TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Kis-Küküllőmegyei közigazgatási bizottsága. D.-Szt.-Márton, decz. 5.

A mai napon tartott közigazgatási bizottság ülésében tárgyalást ügyekről a következőkbe emlékeztünk meg:

Az alispáni jelentés szerint, a vezetés alatt hivatal beadványi jegyzőkönyvére november havában összesen 784 ngydarab érkezett, melyek mind el is intéztettek. — A megyei utakon a munkálatok, és különösen a kavics-szállítás folyamatosan volt, a kiszállított kavicsok számba vétettek, és azok tárgyalása elrendeltetett. — A hasznos házi állatok egészségi viszonyai kielégítőek, a marhavésznek jelei sehol nem észleltek. Végre fájadalommal említi meg, hogy november havában két emberölési eset fordult elő, egyike M.-Sáros, másika pedig Balástelte községében.

A kir. adófelügyelő jelentéséből, idézzük a következő szakokat: Államadónban november végén fizetett 292,616 frt. törlesztett 20502 frt. maradványt fizetett 267,337 frt. Jelentés végén felelmi továbbá az adó-felügyelő, hogy az adók felhajtására kötelezett közegek nem teljesítik pontosan ebbeli kötelezettségeiket, minél fogva a mulasztók közegek költségére állami adó-végrehajtókat volt kénytelen kiküldeni.

A kir. mérnök előterjesztése szerint az állam-építészter terén a múlt évben említésre méltó eset nem fordult elő; jelentette továbbá, hogy a malom-gátak magasságát ellenőrző vizsgálatra kiküldött mérnök munkálatait a legközelebbi napokban megkezdheti.

Az árvászeki elnök előadja, hogy a múlt hó folyamán 261 beadvány érkezett az árvászekhez, melyből 248 elintézést nyert; jelent továbbá, hogy a járási szolgabírákhoz 148 hagyaték úgy küldött ki letárgyalásra végett, melyből azonban a hozszuaszozi szolgabíró 18; a radnói 1 tárgyalta le csak; míg a többi szolgabírók éppen semmit nem mozdítottak ez ügyben.

E jelentés folytán a közigazgatási bizottság komolyan utasította a szolgabírákat, hogy a kérdéselt hagyatékai ügyek letárgyalását január hó végeig befejezzék.

A főorvos a közegészségi viszonyokat kedvezőnek mondja jelentésében; felelmi: hogy a heveny ragályos bántalmak körül, a ronszoló-toroklok csak Deésfalva községében észleltetett, hol összesen 10 betegülési eset fordult elő, melyek közül hat halállal végződött, négy pedig meggyógyult.

A kir. tanfelügyelő és posta-igazgatónak különös jelenteni valójuk nem volt.

A kir. ügyész jelentéséből pedig megtudtuk, hogy a törvényszéki bírtonban 104 fogoly volt tartóztatva, kiknek elhelyezése, élelmezése és egészségi állapota kielégítő, és hogy megszökések vagy más rendkívüli esetek elő nem fordultak.

A kavi jelentések befejezése után, a szak-előadók adták elő sorban a magánfeleket érdeklő ügyeket, melyek legnagyobb részét mint mindig, most is a sérelmes adókirovások képezték, melyeknek azonban felsorolásában — mint nem általános érdekűre nem bocsátokunk.

E gyűlés folyamáról megemlítené nekünk találjuk még, hogy a kir. tanfelügyelő által beszédelt adatok szerint, e megyébe a községbeli falakok területe teszen összesen 46270 01et, 4162 db. vadoncz és 2981 db. esemetével is, hogy a falakokból 103 db. nemesített került előadásra, egy szintén megemlítené nekünk találjuk: hogy a fanemesítésben oktatást nyert 860 iskola-köteles, és 132 felnőtt növendék.

Mint a tengeri-kiigó — fel-feltűnik koronként minden színezetű gyűléseinkben a D.-Szt.-mártonba felállítandó táviráda ügye, ugy a mai ülésben is meg lett említve, jelentős töfötett ugyan is, hogy a község többszörös felszólításra is, épen semmi nyilatkozatot nem tett arra nézve, hogy a táviráda felállításához kötött feltételeket teljesíti.

heti-e vagy sem? s ezzel marad minden hallgatásba, mig egy pár hónap múlva e kérdés valamely alakban ismét felmerül. Ohajtani, talán mindnyáján ohajtandó a táviráda összeköttetés létrejvetelét, ha úgy minden hozzájárulás nélkül lenne eszközölendő, de ha némi áldozat útján elérhető, úgy megmarad örökös függő kérdésül.

Az előadott ügyek befejezése után, az ülésről vezetett jegyzőkönyv hitelteltesítésére az alispán elnöksége alatt Pekri István és Gáspár György bizottsági tagok küldetvén ki, az ülés véget ért.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. decz. 7.

— **Gabányi Árpád**, a kolozsvári nemzeti színház fiatal és tehetséges tagja, ki a szinpadon kívül is mint költő áldozik Thalia oltárán, egy drámai költeményt fejezett be „Cornelle szerelmé” címmel két felvonásban; a művet, mely a francia színirodalom történetéből egy agg drámaköltő végnapjaiból ölel fel egy megható részletet, most rendező sajtó alá s a költemény az előfizetési felhívás szerint januárban fog megjelenni. A mű előfizetési ára 1 frt. A darab lendületes jámbusokban van írva, nyelvezete költői, alap-gondolata egészen új; s a darab a mese érdekeségénél, a hangulatoktól jelenetességénél, és az alakok élénk színezetű festésénél fogva kétségkívül szinpad hatással is fog birni. Szinpadra, különben, csak azután fog kerülni, ha a sajtó alól kikerült.

— **Színházunkban** ma érdekes és élvezetes estére van kilátás: Csiky Gergelynek, a koszosus költőnek, két legújabb, kiváló szépségű darabja: az Ellenállhatatlan, vigjáték, és a Magus dramolejt, kerülnek ezuttal színpadra. Mind a kettő határozott és fényes sikert aratott a budapesti nemzeti színházban, első előadásuk óta folyvást játékrendben vannak s a közönség mindig zajos elismeréssel fogadta azokat. Különösen az Ellenállhatatlan oly classikus szépségű vigjáték, hogy több kritikusa a legjobb magyar vigjátéknak declarálta, mely a legnagyobb mérvben méltó volt az Akadémia pályadíjára.

— **Baleset.** Ifj. Pongrácz Lajos és Molnár János kolozsvári zenekarának néhány tagját színpadi utójokban szinte szerencsétlenség érte. Amint ugyanis a Küküllő folyón egy szekerrel át akartak kelni, Mikezsásza közelében, járóvá 6. Radák Ádám meghívására tértek be: a megáradt folyó a szekeret felfordította, a zenészek s a kocsis beleestek a folyóba, amelyből ők nagynehezen kimenekültek ugyan, de az egyik 16 és a szekér odaveszt.

— **A kolozsvári jót. négyelet választmányának** nov. 30-án tartott üléséből: 1. Másod-elnök Kriza Jánosné jelenti, hogy a választmány és az árnyaház egylett választmány által a sebesültek és elesettek árvi és özegei számára eszközölt gyűjtés alkalmával gyűlt: pénzben 1283 frt. 63 kr, 2 drb 10 frankos arany és 16 drb ezüst huszas; több körkízi és élelmiszer. melyeket a városi polgármesternek rendeltetése helyére leendő elküldés végett átadott. 2. A helybeli Dalkör sorsjátékhöz szóló 500 drb sorsjegyeknek másodelnök B. Bánffy Albertné közvetítésével leendő értékesítése elintéztetett. 3. Zsigmond Elekne 12, Zsigmond Deszőné 5 forint adott most is, hogy azokon kenyér vásároltatván a karácsoni ünnepalkalmával szegények közt kiosztassék. 4. Szilvássy Kata kasszaszony 6 dr meleg fejkötőt ajándékozott szegény nők közt kiosztás végett. 5. Köt szegény tanulóknak és egy mestertanárnak felruházása elintéztetett. 6. Jelen ülésben 37 folyamodónak havonként kiadandólag 280, önek ezszermindenkorra 17, fára 60, együtt 357 frt utalványoztatott. Kovács Antal, titkár.

— **Pár szó a hazai posztó-ipar érdekében.** A „Kelet”-ben is említve vala, hogy Brassóban és Kéz-Szebenben jelentékeny főmabb posztó-ipar küzd a külföldi versenyyel. Fajdalom, nagyon is aránytalan eszközökkel küzd a nagy szegényünk, nem vagyunk képesek megölni saját termelésünket, az idegen árucikkeket önnél szemben. Részemről a szerkesztő ur által felhozottakat mind magamévá teszem, de sajnos tapasztalatok alapján kénytelen vagyok kereskedni egy részének merevségét s nem valami hazafias érdeklődését is okolni. Kérde csak meg szerkesztő ur, hányan kérték mustrákat például a brassói gyártmányokról Kolozsváron, holott említve volt már nem egyszer, hogy ott az angol gyapjukelmével minden tekintetben egyenlő posztót épen magyar iparosok is producálnak. E sorok írója beszélt e tárgyban több kereskedővel, bemutatta az onnan nyert mutatóványokat, a nélkül, hogy csak egy is irt volna bár egy sort, jóllehet az árak sokkal előnyösebbek, s a külföldinél olcsóbb vásár kínálkozik. Így aztán nem haladhat, nem tökölybélhelt hazai gyártmányunk s mi természetesebb, mint a biztos bukás: Részemről a „Kelet” hazafias igazgatásától is sokat várunk e tekintetben s igen ohajtánunk, ha minél gyakrabban visszatérne szerkesztő ure tárgy-ra; az illető gyárosokat pedig rábírná, hogy évi gyártásuk mennyiségéről, árucikkeik minőségéről, árai felől s üzleti feltételeikről tájékoztassék, hogy így a kereskedők figyelmét folytonos emlegetéssel oda lehessen irányítani. A brassói magyar posztógyárosok viszonyait legbiztosabban Groffits Mihály odavalló mérnök fejtheti fel (Klastrom-utca), ki e tárgyban velem is levelezett. A kereskedőket

pedig uton-utófélen zaklatni kellene, ha elhanyagolják hazai gyártmányukat! mire nézve társas-köreink előlételenségének is volna elég leszkolni való. De csak tegye magáévá minden városban egy pár tekintélyes ember ezt az ügyet: tudva lesz mindjárt a hazai árucikk s hőlgyeink se fitymálják, ha „boni” termékek tessék a honiurókat.

— **Hogy a petróleummal** milyen óvatossan kell bánni; erre nézve intó például szolgálhat ismét egy szerencsétlenség, mely nemrég történt Hunyadmegyében. Ugyanis Pestesen egy paraszthaszonny, amikor már meg volt gyújtva a lámpa, petróleumot akart beletölteni; de olyan vigyázatlanul töltötte azt az asszony, hogy egy percz alatt szétrobbant a lámpa s az égő petróleum szétprezevve, meggyújtotta a vigyázatlan nő ruháit; az asszony, erre, rémültlétlen lélekjelelletét vesztve, mint valami égő oszlop kihoroghat az utcára s onnan a nyitott kapun át a ref. pap udvarára, hol épen szénát raktak le szekerekre. A pap az asszony elébe rohant és sikerült azt feltartóztatni s valahogyan égő ruháit is eloltatni, mindazonáltal a nő már annyira összeégett, hogy pár óra múlva sebeiben iszonyu kínok közt kimúlt.

— **A nagy-szebeni magyar dalegyeletnek** tegnapielőtt (dec. 5.) igen sikerül dalestélye volt; nagy számú és válogatott társaság jelent meg a szebeni közönség köréből. A megjelentek meggyőződhetek, hogy az ifjú dalegyelet már is nagy haladást tett kitűzött célja felé; a műsorba fölvevtt darabot mind teljes szabattossággal, érteljes kifejezéssel és meleg érzellemmel dalolták; legnagyobb tetszést arattak azonban szép népdalaink, melyeket a viharos ujrázásokra ismételni kellett. A dalestélyt táncz követte; az élénkség és kedélyesség akkora volt, hogy — a megjelent hőlgyek egyhangú állítása után itélve — aligha folyt le még szebeni tánczvigalom ilyen rózsaszínű jókedvvel. Pongrácz Lajos és Molnár János zenekarának tűzről pattant zenéje mellett a szebbnél szebb szász kasszaszonyok és menyecskék oly tűzzel járták a csárdásokat, mintha egész életükben csak csárdást táncoltak volna. Udvozljuk a derék egylett és sok szerencsét kívánunk neki.

— **A dévai m. kir. áll. főreáliskola** önképzőköré megalkulván, a tanári testület decz. 7. 14. és 17-én esti 6 órakor a kör céljaira ismeretterjesztő felolvasásokat rendez. Bérlet-jegy a három előadásra előre fizetve 1 frt; egy-egy este bementi-jegy 40 kr. Hisszük, hogy Déva város mivel közönsége tömeges pártolással mozditja elő a tanári kar közhasznú törekvéseit.

— **Dicső-Szent-Mártonban** F. L. kövessmester szenvedett lánbfájdalmi miatt öngyilkossági kísérletet tett, mennyiben torkát metsette meg, a szerencsétlen most kettős fájdalom alatt szenved, mert a metszés nem sikerült teljesen, s így még életben van.

— **Esküvő.** Báró Szentkereszt Béla (Id. b. Szentkereszt György fia) a mint az „E. H.” értesül, e hó 10-én tartja esküvőjét Bukarestben a szép Floresku Marie kasszaszonnyal, Floresku romániai miniszter leányával. Az esküvőn Erdélyből a báró Szentkereszt családon kívül még jelen lesznek: gróf Bethlen Gábor Nagy- és Kisküküllőmegye főispánja, ifj. gróf Teleky Samu, gróf Bethlen Márk és báró Apor Gábor urak.

— **A maros-tordamegyei** tantesztület f. hó 5-én (csütörtökön) tartá meg Maros-Vásárhelytől a polgári átanoda helyiségében évi gyűlését Pál Károly tanár elnöksége alatt, ki az ülést egy korszerű talpra esett beszéddel nyitotta meg, melybe a geographia mikénti tanításáról is érdekes, s nyomos érvekkel fűszerezett értekezés szőtt. Filep Albert tanfelügyelő az elnöki megnyitó beszédet jegyzőkönyvbe iktatni indítványozta, mely indítvány szintén általános helyesléssel lön fogadva. Elnök az ülést megnyitottanak nyilvánítván, Repcsik János másod tanfelügyelő az írás mikénti tanításáról tartott értekezést, módszerét példák illusztrálván. Lakatos Sámuel alelnök és tanár a magyar helyesírásról tartott figyelemreméltó és köztetséssel fogadott értekezést, majd Repcsik János tanfelügyelő kívánt a rajztanításból előadást tartatni, az idő rövidsége miatt azonban nem fejezhette előadását. Varga József tanító számtani előadása, valamint Papp Ferencz tervbe vett felolvasása szintén a jövő gyűlésre halasztatva. A biz. tagokra adott szavazati cselekedet felbonthatván, a következő eredményt tüntették föl: Szentgyörgyi István, Kerekes Sámuel, Repcsik János, Gónczi János tanító, Szabó Lajos szeredai tanító, Szekeres Elek, Gödri János szeredai tanító, Vas Tamás, Gruber Mihály, ezeken kívül hivatalból tagjai a bizottmányának, alelnök, jegyző és pénztárnok, összesen 13 tag. Gruber Mihály polg. isk. tanár és Molnár Károly ev. ref. leányisk. tanító egyenlő szavazatot nyerve, kisorsoltattak, mely alkalommal Gruber Mihály neve tűnt elő. — Határozata ment, hogy a már megöröszített alapszabályok nyolcszáz példányban kinyomtattnak s a tagoknak, valamint a megyében a lelkesek és tanítóknak szétküldetnek. A gyűlést, mely d. u. 2 órakor ért véget, társas ebéd követte.

— **A történelmi társulat** tegnapielőtt délután ülést tartott. Az ülés tárgyai voltak új elnököt választása és az alapszabályok értelmezéséül kéltett 18 választmányi tag helyébe újak választása. A megjelölt szavazás eredménye a következő: I-ő elnök 89 szótobbssággal Ipolyi Arnold választott; a II-ő elnökségre báró Kemény Gábor választott 57 szavazattal; ezenkívül még

Pulszky 33, Fraknói 2, Venczel 1 szavazatot kapott; III-ő elnökségre Fraknói 54, Pulszky 29, Salamon 3, Rómer 1, Odescschali 1, Tanárky 1 szavazatot nyertek. Fraknói, ki a III-ő elnökségre legtöbb szavazatot nyert, e tisztet nem fogadta el a gyűlés egyhangú felszólítására sem. Thaly Kálmán helyeselte Fraknói eljárását, nézetét azzal idokolta, hogy a papáság már igen nagy helyet foglal a társulatban, mely botrányos és sértő nyilatkozat megördemelt rendutasítást vont maga után Szász s Károly részéről. A közgyűlés Fraknói lemondását tudomásul vette és a legközelebbi ülés tárgyává tette a III-ő elnök választását. Végül Fraknói előadta, hogy eddig körülbelül 100 régi könyv táblázt át a társulat fel. Az eredmény bámulatos, a mennyiben többnyire eddig ösmeretlen munkákra bukkant, melyek mind irodalmi, mind művelődés történelmi szempontból igen becsesek. Az érdekes nyomtatványokat és kéziratokat az előadó be is mutatta. — A közgyűlést választmányi ülés követte.

— **Feltalálhatatlan.** Mindenki tudja, hogy Z. a budapesti nemzeti színház operakéssze s hogy minden másodnap megjelenik a szinpadon. De azt nem tudja mindenki, hogy őt elelőtt néhány évvel, mikor a kolozsvári színház tagja volt, vadászati kihágásért tíz forintba büntették. A kolozsvári büntető járásbíróaság ártit a budapesti főkapitánysághoz a napokban, hogy hajtsa be tőle a büntetéspénzt. Erre a főkapitányság azt felelte, hogy a behajtás lehetetlen, mert fizetése le van foglalva. Erre Kolozsvárról arra kérték fel a főkapitányt, hogy a bírság erejéig Z. urat tartóztassa le. A főkapitány e megkérésre a „P. N.” szerint azt felelte, hogy Z. urat — Budapestten feltalálni nem lehet.

— **Hogyan lett Lenhossékól — történet.** Multságos jelenet folyt le a történelmi társulat tegnapielőtti közgyűlésén. A sok előkelt vendég közt volt Falk Miksa és Lenhossék József rektor is. Falk elhárította a termet s a nemzetgazdasági bizottság ülésterme helyett a történelmi társulatterembe tévedt, míg Lenhossék meghívása folytán jött egy más akadémiái értekezletre. Midőn tehát az első elnökre megkezdődött a szavazás, a két vendég, jóllehet nem tagjai a társulatnak, egész léleknyugalommal szintén szavazott. A tövédes csak akkor derült ki, mikor már a szavazatok be voltak adva. Falk először kelt föl, bocsánatot kérvé, utána Lenhossék, szintén mentegte magát. Persze lett nagy zavar. Némelyek u szavazást sürgettek, mások két szavazat melőlszést kívánták, de egybe se akartak beleegyezni. Végre föltek Szász Károly s általános tetszés közt indítványozta, hogy a baj egy orvosolható legkényelmesebben, ha Falk és Lenhossék beállnak a tagok közé s lefizetik az 5 frtot. Falk eltávozván, nem hallhatta az indítványt, de Lenhossék rektorának akara nem akarra föl kellett állnia s kijelentenie, hogy belép a történelmi társulatba. A jelen voltak ugyan megjelenezték az öreg urat. Így lett Lenhossék Józsefből — történet.

— **Tulbuzóság.** Az osztrák-delegáció házszabályai szerint a szónokok közé feliratkozás csak azon napon történhetik, midőn a tárgy előkerül. Tegnapielőtt éjjel 12 óra után az elsősegért vetekedő osztrák delegátusok egymásután törtek Rosenberg herczeg lakására, álmából zavarva felőt, csakhogy jó előre legyenek feljegyezve. — A fiatal herczeg bizonyonyi orakodni fog eszentulily éjjeli mnakkal járó jegyzőseget elvállalni.

— **A Reichsanzeigler** közli a német császár rendeletét, melyben tudatja, hogy átvette az ügyek vezetését. A császár külön rendeletben mond köszönetet a trónörökös sikerrel folytatott kormányzásáért.

— **Anglia** egyik legjobb s legnépszerűbb színésze Wigan Arthur meghalt. Utóbbi időben az udvari színház igazgatója volt. Az angol arisztocratia körében igen kedvelték, mint nagy művészt és kifogástalan gentlemant.

— **Pasanant újabb vallomásaiból.** Amerénylónét találatok, s a vele érintkezésben álló személyek elárulták, hogy milyen légtörben mozgott a politikus szakács. Minta vallatásokból kitűnik, a socialista-republikáns párt hive volt. Ime egy részlet vallomásaiból: Biró: Önnék néhány leveléből az tűnik ki, hogy III. Napoleont meg akarta ölni! — Vádozt: „nélkéki biztosítva lett volna az emberiség szerencsése.” — B.: „katholikus?” — V.: „igen az voltam.” — B.: „és most?” — V.: „a biblia követője.” — B.: „hisz a bibliaiban?” — V.: „természetesen.” — B.: „volt-e néha részeg?” — V.: „soha.” — B.: „hát nékkel áll-e viszonyban?” — V.: „nőkkel? soha, gyűlölöm őket.” — B.: „szereti-e anyját?” — V.: „ugymint nővéreimet.” — B.: „gazdagok nővérei?” — V.: „ha nem lettek volna szegények, nem segített volna őket.” — B.: „önnék borúlete is volt?” — V.: „igaz.” — Továbbá: B.: „ki irta az ön kiáltványait?” — V.: „én magam.” — B.: „honnán merítetté eszméit?” — V.: „sok könyv olvasásából.” — B.: „segített önnék valaki ezen kiáltványok szerkesztésében?” — V.: „csak a helyesírási hibákat javítottam ki.” — B.: „ki által?” — V.: „ezt nem mondom meg.” — B.: „de meg kell mondania.” — V.: „ha költő vágnak sem mondom meg.” — B.: „miben hisz?” — V.: „istenben és a népben.” — B.: „és miben remél?” — V.: „az általános köztársaságban.”

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapest dec. 7. 11 ó. 5 p. d. e. Erkezett Kolozsvárra dec. 7. 11 ó. 25 p. d. u.

Andrássy nagyszerű zárbeszédet tartott, bebizonyította, hogy már februárban és májusban jelzé az occupatio lehetőségét, s hogy békében elértük, miszerint Európa legkisebb érdekünkben is támogat, holott eddig elszigetelve voltunk.

A berlini szerződés májusban realizálendő.

Ha annak idején Törökországot támogatjuk, reánk omlik.

A berlini congressus létrejöttét s az orosz vívmányok megnyirbálását az ellenzék nem hitte volt s mégis megtörtént. Félnék az ellenzéken Olaszországtól, ha ez jogosult, akkor

szükséges is, hogy Dalmácia háta megett biztos posztókkal rendelkezünk. E politikával elértük a tartományyszerzést, Európa támogatását s mindezt százmillióval s mégis felük a monarchiát. 1855-ben 1859, 1866-ban vesztenk s még sem pusztult el a monarchia, ő bizik is erejében, s bár neki sok ellensége van politikájáért, de a monarchiának kevesebb, s ez a tudat őt kielégíti. Beszédét zajos tetszés követte, a delegatio mindent elfogadott.

Feladatott Budapest decz. 7. 12 ó. 40 p. d. u. Erkezett Kolozsvárra decz. 7. 12 ó. 55 p. d. u.

Tisza Kálmán kifejté a programját a képviselőházban. A program aszabadelvű-pártban elmondottakat foglalja magában. Pártunk eljenzéssel fogadta, az ellenzék részéről Szilágyi, Helfy, Bötvös, és Irányi támadták meg, bejelentve bizalmatlanságukat.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos: Békésy Károly.

Beküldetett.

Anyák és orvosok gyakran kétségbe vannak esve, hogy mivel gyógyítsák a gyermekeket, ha azok náthahuruban, rekedtségben, köhögésben vagy épen légeső-huruban, vagy számarhuruban szenvednek. Narkotikus szerek nyújtása tilos, vegyítékek pedig gyermeknél nem használnak. A kik ily bajban vannak, azoknak ajánljunk egy házi szert, melynek hatása gyakran csodás, s a mely csaknem minden esetben sikerre vezet. Egy kis konyha-mozsárban porrá kell törni néhány darab Berger-féle kátrány-cukorkát (nem tokoskát), ehez háromszor annyi sárga czukrot kell keverni, s tőből elmorzsolni, mig egyforma anyaggá lesz; ebből nyújtandó a gyermeknek naponta 4-5-ször egy-egy késhegynyi. A gyermekek igen szeretik ezt a vegyítéket, s rövid időn enyhülést éreznek tőle, s meggyógyulnak. A gyógyszerárban mindig Berger-féle kátrány-cukorka kérendő. Egy pléh-szelemla ára 50 kr. —

Főrakár Kolozsvárt: Székely Miklós gyógyszerész urnál.

Szellemileg hátramaradtak

az én intézetemben sok évi tapasztalatokon alapuló lelkiismeretes és gondos ápolást és nevelést, s ha lehet, valamely életpályára való kiképzést találnak. Budapest, külső váciúti, Weiss-féle nyaraló. Dr. FRIM J., igazgató.

Beküldetett.

Kwizda Ferencz Ján. cs. k. udvari szállító urnak Korneuburgban.

Midőn utósor rendeltet őrült Korneuburgi marhaport, tudattam volt, hogy itt a fiatal marhák közt minden évben a legelő változtatása alkalmával, egy járvászerű betegség szokott kitűnni, a mely gyors letelvény mellett, a csorda legnagyobb részét elragadja. E betegség ellen használtatnak tehát önnék korneuburgi marhaport, s hogy az eredmény pontosan meglehessen határozni, elküldötték kísérleteket tőtettem. 100 darab bornyúnak t. i. korpalvát vegyített korneuburgi marhaport adattam néhány napon át a legelőre hajítás előtt; más 100 darab bornyú pedig, mely nem kapott marhaport, egyidejűleg ugyan arra a legelőre hajtatott, ambar egészen elkülönítve a többiőt, s ezekből rövid 70 darabot meglepett a járvány s el is pusztult, míg az első 100 darab közül, a melyek korneuburgi marhaport kaptak, csak 15 darab betegedett meg.

Midőn mindkét csoport barnyú ugyanazon legelőt élvezt a egyenlő befolyásnak volt kitéve, nyilvánvaló, hogy az első csoportról eléggé kedvező eredményt egyesegyedül a korneuburgi marhaport élvezeténél közzé lehetni. Midőn az eredmény és e tény itt a sok marhavész-tulajdonos előtt ismeretes s természetesen nagy feltűnést okoz, nem kétkelhetni, hogy önnék marhaport itt Braziliában útát tört magának, s nem sokára általános fog használatban.

Rio Janeiro (Brazília).

HALFELD C. OTTO.

A megszerzési forrásokra nézve utalunk, a mai számbunkban megjelent hirdetésre.

A zenélő művekről.

A múltipar minden időszakban képes oly cikkekkel muttatni föl, melyek mint különösen kedveltek, a köztetséset gyorsan kivívják maguknak. Ezekhez lehet, több mint egy évtized óta a zenélő művek számátani, melyek közkedveltség folyton növekedik. Majd nem minden előkél, sőt mondhatni a csak félig is tisztességesebb háztartásokban is, mindenütt találkozhattunk ezen műipar egy termékekkel. Egy ily zenélőmű, vagy zenélő szelemla valóban igen pompás és folyton mulattató holmi, mely mindenkor kényel van, hogy nekünk és vendégeinknek mulatságot és szórakozást nyújtson, hogy a magányos és gondterhes örökben a roszhangulatot elűzze, s töprengéseinket eloszlassa. — Senkinek sem kellene, a kinek körművelények csak némileg is megemlegednek, elmulasztani magának egy ily zenélő művet, vagy egy zenélő szelemlát szerezeni, s minden szándékánál választást előszörban is arra kellene irányítani. Hát még karácsonyi ajándékkul! Erre már valóban nem létezhetik semmi alkalomszerű sem, mi az elfogadónak nagyobb örömet volna képes szerezni.

A múltipar ezen ágában hangadó és felsőbbeséggel bíró jelenés a világhírű Heller H. J.-nál Bernben, mely a legújabb munkások sok száját foglalkoztatja, e nemben a legkülönösebbet termeli, s az érdem-éremmel ismételtén kitüntetve lett. A Heller-féle művek minden másoktól, különösen teljhanguságok, a dallamok gazdagsága és ügyes megválasztása, valamint üszhangzati tökéletességük által különböznek. Midőn az ismertető jel minden műtven rajta van, a czég bélyege (minden más Heller-féleknél hirdettek idegenek) mely üzbőlhis a megrendelésekkel, ha mindjárt csak egy kis zenélő-szelemla föl volna is a szó, a legelőszzerűbb egyenesen fordulni. Azon Heller-féle zeneművek, melyek lapunk hirdetői rovatában a tisztelt közönségnek egyenesen ezen háttól ajánlatnak, — különösen szálloda és kávéház tulajdonos és vendéglős uraknak alkalmasnak és ajánlatos leginkább. Mindazon berendezésnél, hol ex ideig be lőnek vezetve, a vendéglős urak részére azok fövelemzők volta fényesen bebizonyít. Annak jégva mindazon vendéglős uraknak, kiknek érdekében áll vendégeikre egy jónak bizonyult vonzó erővel hatni, azon jókakat tanácsosak szolgálatunk, hogy ne rettenjenek vissza a beszerzési költségektől, valamint a legalakalmosabb karácsonyi ajándékkul is a Heller-féle zenélő műveket és zenélő szelemlákat ismételtén a legheletibb ajánljuk.

Képes árjegyzékek kívánatra bármelyik is bérmentve megküldetnek.

!!! A magyar nő-közönséghez !!!

A női és gyermekruhák készítése a házi ipar egyik legfontosabb ágát képezi: s bár e munkát a közoktatási kormány a népis-
kolák — illetőleg a tanítónőképzők tantervébe szintén felvette, ez sem eredményezte a kellő sikert; a magunk által készített ruhák,
rendesen nagyon is meglátszik, hogy nem mesterkézből került ki. Okát ennek abban kereshetjük, hogy nem szereztük meg a kellő gyá-
korlatot e munkában sem az iskolában, hol időnként az elméleti tanulás és sok más kézimunka is nagyon igénybe vették; sem azontúl,
mert nem mesterségből, hanem csak a magunk szükségleteire gyakoroljuk. Mi természetesebb, minthogy — belőle csak a legszükségesebbet
tanulván meg — idővel abból is felejtünk egyet-mást; s így ebbeli készségünk nagyon hiányos volt és marad.

Pedig ki fogja tagadni, hogy a női- és gyermekruha szabása és varrása nemcsak iparág, hanem egyszersmint a legszüksé-
gesebb házimunka is?

Mennyibe kerülne a családok házáknál a sok gyermek- vagy több nagy leány minden ruhájának varratása!?! Tehát ma-
gunk próbálkozunk meg vele, s a ruha vagy nagy, vagy kicsiny; nagyon szűk, vagy nagyon bő; izléstelen és túlhalmozott, vagy szegé-
nyes; mert ha sok szövetet vettünk hozzá, fel is akarjuk használni, mások keveset veszünk, s utólagosan nem kapunk belőle.

Egy jó kézikönyv mind e bajokon segíthetne. De ily segédkönyvvel — tekintélyes könyvkereskedők állítása szerint — fordí-
tásban sem bírnak, annál kevésbé eredetiben.

Már négy évvel ezelőtt kötötte le figyelmemet egy ily nemű német munka, mely azóta mind magánhasználatban, mind tanításnál
igen czélszerű segédkönyvnek bizonyult be.

E könyv Maier Paulinának, a reutlingeni nőmunka-iskola tanítónőjének sok évi tapasztalatok után írt műve:

„A női- és gyermekruhák mintarajzolásának és készítésének alapos tanítására szolgáló,
könnyen megérthető tankönyv“.

mely két fejezetre oszlik. Az első a mértékvételt, az ennek nyomán kiszámított mintarajzolat tárgyalja, magas és különböző kivágásu,
hosszu és rövid derekak, egybevágott ruhák, felső öllönyök készítésére arányos és aránytalan növesű nők és különböző koru, gyermekek
számára; a másik fejezet az ilyen sima ruhákra szükséges különböző szélességű szövetmennyiségről, a ruhák összeállításáról, készítéséről
s különféle díszítéséről szól. S ez arányokat a legpontosabban adja, a legkisebb részletekig megmagyarázza, s mind e magyarázatokhoz
36 mintarajzot mellékel.

Ezekből látható, hogy e mű nemcsak segédkönyvül szolgálhat a ruhaszabás és varrás tanításában, hanem minden oly nőt is
alapos ismeretekre vezet, a ki eddig e munkában épen semmi oktatást sem nyert.

A mint e művet először átnéztem, elhatároztam út-módot keresni kiadására; tettem is lépéseket, de meg kelle győződnöm,
hogy ily sok képes lapfüggelékkel ellátott könyv kiállítási költségeinek fedezésére nem rendelkezem kellő anyagi erővel, s bizonytalanra
nem volt bátorságom e vállalatba fogni.

De növendékeimnek évről-évre hangoztatott azon óhaja s szakértőknek azon véleménye, hogy ily mű segítségével a tanításban
is sokkal több sikert lehetne elérni, régi szándékomat annál inkább éleszték föl újra, mert e könyv négy év alatt 4 kiadást ért, az
utolsó — jóval bővített — a jelenben van sajtó alatt, mi legvilágosabb bizonyítéka czélszerűségének s többet mond minden dicsőretnél;
azonfelül hiszem, hogy nagy közönséget is fog pótolni.

Hasznos szolgáltatást vélek tehát tenni hazám egyik közügyének, a nőmunka ügynek, midőn azon bizalommal teljes kéréssel
bátorkodom tanítónőtársaimhoz s volt növendékeimhez, szóval hazám nőközönségéhez fordulni:

Nyújtsanak segédkezet arra, hogy Maier Paulinának, a reutlingeni (Württemberg) nőmunka-iskola tanítónőjének sok évi gyá-
korlat által szerzett tapasztalatai nyomán írt, — s minden — különösen családok házára s a tanügyre nézve nagy becsű bíró ily
című művét: „A női- és gyermekruhák mintarajzolásának és készítésének alapos tanítására szolgáló, könnyen megérthető tan-
könyv“, a magyar nőközönség számára lefordítva kiadhassam.

A lefordítási jogot épen a sajtó alatt levő 4-ik bővített kiadásra nyertem meg, mely 6 ivnyi szöveg mellett 40 mintarajz-
lapot tartalmaz.

Az első német kiadás egy példányának ára 3 frt 60 kr. volt s a negyedik bizonyosan nem lesz ennél kevesebb.

Ezzel szemben, körülményeinket tekintve, a magyar példányok árát 2 frtra tettem; bolti árak 2 frt 50 kr. lesz.

S most egész bizalommal fordulok a magyar nőközönséghez, kérve: méltóztassanak támogatásukkal a hasznos vállalatot előse-
gíteni s megrendeléseikkel legkésőbb új év első napjáig megtisztelni, mire a művet azonnal sajtó alá adom, hogy legkésőbbben már-
ezius elsejéig szétküldhessem.

A tisztelt gyűjtőknek tíz példány után egy tiszteletpéldány jár.

Kolozsvárt, 1878. november 25.

Tisztelettel

Kozma Józsefné,

okleveles polg. isk. tanítónő,
állami tanítónőképződei rendes tanárnő.

(480) (1—3)

Aláírásokat elfogad Stein János könyv- és zeneműkereskedése is Kolozsvárt.

Egy berendezett vegyes kereskedés

egy piaci házastelken, hozzátartozó külsővel szabad kézből
eladó. (470) (3—6)

Értekezhetni Tövisen a tulajdonos

Lukács Józseffel.

Házi tanítói állomás.

Egy, a külföldi egyetemeken kiművelést nyert tanárjelölt, keres
1879-dik évi január 1-től Kolozsvárt, vagy annak környékén, meg-
felelő házi tanítói állomást. — Az illető a magyar nyelvet részben bírja; eddig
a felgymnasium keretében vágó tantárgyakban német, francia nyelvben, zón-
gora játékokban intézett oktatást. — Szíves ajánlatok, Schotsch Gusztávhoz
Kolozsvárra intézendők. (476) (2—2)

Végladás.

(481)

(1—8)

CSIKI TESTVÉREK

fiók raktára.

**Főtér 17 szám alatt fenn-
álló fiók üzletünket még e
hó folytán megszüntetjük, miért is a
raktáron lévő összes árucikkeket**

tetemesen leszállított, sőt

beszerzési áron alól

elárusítjuk.

Kolozsvárt, 1878. december 8.

CSIKI TESTVÉREK.

Végladás.

Haszonbérbe adó

A kolozsvári ev. ref. egyháznak a kötelendi tagosított 550
hold és 265 □ ölből álló birtoka, az 1879-ik év mártius-
hó 22-től kezdve, hat egymás után eső évre.

Az árverezés feltételei megtekinthetők dr. Jenei Victor
jogi gondnoknál, Kolozsvárt, kül-szénnutca 8. szám alatt; a hol
az árverezés is folyó év december-hó 27-én délután
2-től 4 óráig fog megtartatni.

(471)

(3—3)

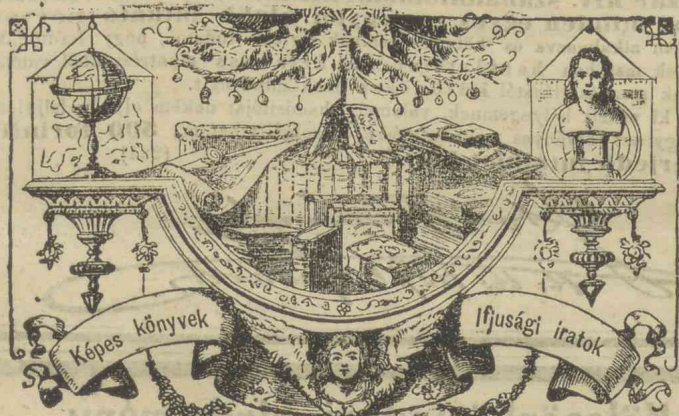
(477)

(2—*)

KARÁCSONYRA és ÚJ-ÉVRE!

! Új könyvek és zeneművek jutányos, részint leszállított áron !!

STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt

ajánlja jól berendezett raktárát ajándékoknak alkalmas könyvekből magyar, német, angol és
francia nyelven. Ifjúsági iratok, képes-könyvek, diszkiadások, képes-diszművek, gyémánt-
kiadások, ima- és ájtatossági könyvek, diszkötésű zeneművek, naptárak, földtekék, atlaszok,
Fröbel-játékok, rajz-minták sat. jutányos, részint leszállított áron.

Szakértőleg és gondosan vezetett zeneműkereskedésében a legújabb és legjelesebb zenén
kívül ajándékoknak kiválóan alkalmas diszkiadású klasszikus művek is kaphatók.

Hazánk és a külföld első rangú íróinak összes és egyes kiadású munkái, valamint világhírű
művészek rajzaival ékített nagyobb szabású képes diszművek, anthológiák, fénykép-gyűjtemé-
nyek sat. sat. melyek bármely karácsonyi asztalnak valódi s legfőbb díszét képezik, raktáro-
mon minden igénynek megfelelően vannak képviselve.

Könyvjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Vidéki megrendelések rögtön és a legpontosabban intéztetnek el.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj Napoca.

